

Onderwerp **Zienswijze meerjarenprogramma Aardbevingsbestendig
en Kansrijk Groningen**

Steller **(10)(2e)**

Nationaal Coördinator Groningen
t.a.v. de heer J.G.M. Alders
Postbus 3006
9701 DA GRONINGEN

Telefoon	(050) (10)(2e)	Bijlage(n)	-	Ons kenmerk	5386302
Datum		Uw brief van		Uw kenmerk	

Geachte heer Alders,

Op 4 november 2015 presenteerde u het meerjarenprogramma Aardbevingsbestendig en Kansrijk Groningen. In aanloop naar de bijeenkomst van de regionale stuurgroep van 25 november a.s. geven wij u de visie van de gemeente Groningen op het concept-programma en vragen wij u op onderstaande zienswijze te reageren. Daarbij gebruiken wij onze inbreng van 6 oktober j.l. (kenmerk: 5276025) als basis. De brief vangt aan met een reactie op hoofdlijnen en gaat daarna dieper in op de verschillende onderdelen in het programma. In deze zienswijze zijn de wensen en bedenkingen van de raad van Groningen verwerkt, zoals geuit op 18 november.

Vooraf.

Zowel ons college als de gemeenteraad heeft waardering voor het vele werk dat de afgelopen periode is verricht. In een kort tijdsbestek en onder hoge tijdsdruk hebben de verschillende overheden, instellingen, maatschappelijke organisaties en het bedrijfsleven bijgedragen aan het conceptprogramma van de NCG. Het programma bestrijkt de volle breedte van de gevolgen van de aardbevingsproblematiek en biedt perspectief voor bewoners en ondernemers. Soms in concrete uitwerkingen, soms als aanzet omdat de kennis nog in ontwikkeling is. Dit laatste geeft ook de beperking aan waarmee de NCG, en alle betrokken partijen, tot op dit moment te maken hebben.

Een belangrijk deel van de onderbouwing van de noodzakelijke actuele uitgangspunten is nog niet publiekelijk beschikbaar of nog niet gevalideerd, zoals de nieuwe versie van de Nationale Praktijk Richtlijn. Wij weten dat inzichten aan verandering onderhevig zijn. Wij zien dat uit verschillende bronnen nieuw materiaal wordt aangeleverd, zoals recentelijk de tussenresultaten van het aardbevingsonderzoek van de NAM. Dit onderzoek is ter toetsing en controle aan de Minister van Economische Zaken en het Staatstoezicht op de Mijnen voorgelegd. Dat maakt kiezen voor de juiste aanpak lastig, maar stelt ook vragen over status en betrouwbaarheid van onderzoeksgegevens. Wij bepleiten met u dan ook een ‘public review’ op de onderzoeken en methodes die aan huidige en toekomstige keuzes ten grondslag liggen en komen te liggen. Daarmee wordt in ieder geval bijdragen aan begrip en vertrouwen in de feitenbasis die aan ons handelen ten grondslag moet liggen. Wij betreuren dat de aangekondigde en noodzakelijke duidelijkheid rondom actuele contouren en rekenregels op dit moment niet aanwezig is. De voortdurende berichtgeving over steeds andere inzichten draagt niet bij aan het herstel van vertrouwen. Gezien deze onduidelijkheid als gegeven kunnen wij ons goed vinden in de ‘no regret’ benadering van de NCG: op die plekken beginnen waarvan verondersteld mag worden dat daar ook bij gevalideerde nieuwe uitgangspunten de noodzaak van ingrijpen en versterken het grootst is. Maar wij vinden dat de randen van het gebied, waartoe ook de gemeente Groningen behoort, nadrukkelijk in het programma zichtbaar moeten blijven. Daarover meer in deze brief.

Ons college is van mening dat de Nationaal Coördinator Groningen een goede basis neerlegt voor een daadwerkelijke aanpak. Met ruim tweehonderd pagina's is dit het eerste allesomvattende plan dat aangeeft hoe we met de aardbevingsschade en preventie om moeten gaan. Maar het mag niet bij papier blijven. Inwoners, ondernemers en instellingen moeten snel merken dat er wat gebeurt. Dat kan alleen als de samenwerkende partijen schouder aan schouder staan en iedereen zich achter de plannen schaart. Wij willen daar graag onze bijdrage aan leveren.

Aanzet tot herstel van vertrouwen.

De gemeente Groningen neemt als één van de vier clusters binnen de NCG-aanpak een bijzondere positie in. Bijzonder vanwege de ligging aan de rand van het aardbevingsgebied en de aard van de opgave (minder gebiedsgericht, meer objectgericht), maar ook vanwege de verwevenheid met een intensief bebouwde stedelijke omgeving met alle bijbehorende voorzieningen. Ook in onze gemeente hebben vastgoedeigenaren schade (collegebrief 30 oktober 2015, 5308128). Wij constateren daarbij dat de periode tot herstel van schade in veel gevallen te lang duurt. Het voorstel van de NCG om de afhandeling van schades te vereenvoudigen en te versnellen heeft onze instemming: sneller, transparanter met de eigenaar in positie. Ook het instellen van een onafhankelijke

arbiter heeft onze steun. De noodzaak van een onafhankelijk loket voor bewoners onderschrijven wij. Vanuit de ondernemers is een meer toegankelijke informatievoorziening bepleit. Het bedrijvenloket moet er wat ons betreft hoe dan ook komen. Naar aanleiding van de bespreking van het concept-programma met de raad doen wij tevens de oproep om vanuit de NCG de informatievoorziening over alle aardbevingsgerelateerde onderzoeken en inzichten centraal te ontsluiten, en vooral goed leesbaar en begrijpelijk te maken voor bewoners en ondernemers.

Wij zijn verheugd te mogen constateren dat de NCG voorstelt ons verzoek om de waardevermeerderingsregeling in te zetten volgens het principe 'gelijke monniken gelijke kappen' over te nemen. De plek waar men woont, mag geen criterium zijn in het bepalen van recht op een bijdrage. Als het NCG-advies wordt overgenomen zal de regeling dus ook voor inwoners van de gemeente Groningen gaan gelden, met terugwerkende kracht tot het begin van de regeling (1-1-2014). Het is naar onze mening allerszins redelijk de opengestelde regeling van kracht te laten zijn tot het moment dat een herijkte regeling van start gaat, in plaats van 1-1-2016.

Ons uitgangspunt is dat het principe van gelijkheid overeind moet blijven bij de herijking van de regeling, en niet beperkt wordt tot de 0,2g contour, ook wanneer de regeling dienstbaar wordt gemaakt aan het realiseren van een duurzaamheidsimpuls bij versterking van gebouwen.

Naast schadeherstel heeft de preventieve versterking van gebouwen prioriteit voor de NCG. De keuze voor de start van de versterkingsaanpak in de kern van het aardbevingsgebied en het centraal stellen van de bewoners daarin onderschrijven wij. Ook is het goed dat gekozen wordt voor continuïteit in de aanpak. Starten in de kern van het gebied betekent in onze ogen echter niet dat er aan de rand niets hoeft te gebeuren. De onderzoeksagenda die wij hebben ingediend achten wij daarom nog steeds noodzakelijk. Het betreft hierbij onderzoek naar de kwetsbaarheid van onze cultuurhistorisch bijzonder waardevolle binnenstad en in het bijzonder het risico van vallende elementen in de openbare ruimte. Ook bepleiten wij nader onderzoek naar onze hoogbouw, juist omdat elk hoog gebouw uniek is en niet in een standaardtypologie valt te definiëren. Het in kaart brengen van risico's in publieke gebouwen blijft nodig. Daarnaast benadrukken wij dat de gemeente Groningen meer is dan alleen het hoogstedelijk gebied: de gevolgen voor de oostelijke stadswijken Beijum en Lewenborg en de MEER-dorpen (Middelbert, Engelbert, Euvelgunne en Roodehaan) moeten nadrukkelijker in beeld worden gebracht.

Het belang van infrastructuur wordt weliswaar aangestipt, maar in onze ogen is de bereikbaarheid van de stad en met name de publieke voorzieningen voor de regio, zoals de ziekenhuizen, zo belangrijk dat ook daar extra onderzoek naar nodig.

Onzekerheden in kennis, onduidelijkheid in toetsingskaders.

Om in te kunnen schatten voor welke opgave de gemeente Groningen staat en om aan te kunnen geven hoe deze moet worden aangepakt, is helderheid over de te hanteren normen, contouren en rekenregels onontbeerlijk. Wij constateren dat wij op die vlakken nog niet de duidelijkheid hebben die nodig is. De gemeente Groningen blijft als uitgangspunt hanteren dat wij alleen kunnen werken met door het Rijk gevalideerde

normen, contouren en regels. Door de publicatie van verschillende adviezen en kaarten dreigt eerder minder dan meer helderheid te ontstaan.

Risiconormering

We hebben in het verleden de minister meerdere malen opgeroepen om duidelijkheid te verschaffen rondom risiconormering. Positief is dat de commissie Meijdam hierin voorziet door te stellen dat de risico's voor Groningers niet mogen afwijken van de risico's waar burgers elders in het land aan onderhevig zijn. Dit betreft de norm van 10-5 (kans overlijden 1 op 100.000). Minister Kamp geeft in zijn brief van 3 november 2015 aan deze norm over te nemen. Daarmee is duidelijkheid verschaft over de normering.

Contouren

Inmiddels is ook een nieuwe contourenkaart van het KNMI verschenen. De contourenkaart met seismische dreigingen laat zien dat de grondversnellingen ('peak ground acceleration', PGA) zijn gehalveerd. Op het eerste gezicht positief nieuws, een grootschalige gebiedsgerichte versterking lijkt voor de gemeente Groningen niet aan de orde. Ons college is echter ook van mening dat er op dit moment nog onvoldoende kennis en inzicht is om hier definitieve conclusies uit te trekken.

Vooralsnog geeft de minister aan dat deze kaart alleen gebruikt kan worden voor prioritering van versterking. Dit komt overeen met de inzet van de NCG door te beginnen in de kern (binnen contour 0,3g) en vervolgens de cirkel binnen de 0,2g waarde aan te geven. Een aanpak waarin wij ons kunnen vinden. Een concrete conclusie over wat deze nieuwe grondversnellingen betekenen voor gebieden en bouwwerken kan echter pas worden getrokken in combinatie met rekenregels en inzicht in de sterkte van individuele gebouwen.

Rekenregels

Over de rekenregels geeft de commissie Meijdam aan te willen komen met een alternatieve aanpak ten opzichte van de verwachte witte NPR. De commissie Meijdam bepleit de catalogusaanpak, waarmee aan de hand van kenmerken van representatieve bouwwerken en de ligging in de PGA-contour de noodzakelijke versterking en prioritering duidelijk wordt. Deze catalogusaanpak is echter nog niet operationeel. De minister heeft aangegeven uiterlijk in het eerste kwartaal van 2016 terug te komen op de vraag hoe bouwwerken die niet aan de norm voldoen op een praktische en voortvarende manier geïdentificeerd kunnen worden.

Een modelmatige aanpak kan wellicht voordelen hebben, maar wij pleiten voor het hanteren van maatwerk. Juist het verschil tussen wel of niet versterken aan de randen van het aardbevingsgebied vraagt om uitgebreide kennis. De gemeente Groningen kent vele unieke bouwwerken, die niet te vatten zijn in typologieën. Individueel rekenen zal, ook al is het tijdrovend, ons inziens nodig blijven om de aardbevingsbestendigheid van bestaande bouw en de benodigde versterkingsmaatregelen te bepalen. Daarnaast zullen ook voor nieuwbouw altijd adequate rekenregels nodig zijn.

Feitelijke en wenselijke situatie

Op grond van bovenstaande concluderen wij dat feitelijk nog steeds de groene NPR met bijbehorende contourenkaart als vigerend dient te worden aangemerkt en dat wij ons handelen daarop moeten baseren. Tegelijkertijd weten wij dat voortschrijdend inzicht heeft geleid, dan wel zal leiden, tot substantiële wijziging van contouren en rekenregels. We willen voorkomen dat deze situatie gaat leiden tot verdere onduidelijkheid en vertraging bij in de planvorming rondom nieuwbouw en bestaande bouw, zowel bij corporaties, ontwikkelaars, als bij particulieren. Daarom roepen wij de NCG op om op korte termijn volledige duidelijkheid te verschaffen over het actuele toetsingskader en te bevorderen dat nieuwe inzichten in contouren en rekenregels ook op korte termijn tot een nieuw toetsingskader kunnen leiden.

Nieuwbouwregeling.

De nieuwbouwregeling die wij als gemeente met NAM en de minister van Economische Zaken hebben afgesproken is van groot belang om de voortgang van investeringen in de fysieke groei en vernieuwing van de stad te garanderen. Aangekondigd is dat deze tijdelijke regeling zal worden vervangen door een definitieve regeling. De teksten die ten aanzien hiervan in het concept-MJP zijn opgenomen zijn onjuist. Inmiddels heeft de NCG een erratum gepubliceerd, waaruit blijkt dat de nieuwbouwregeling ook buiten de 0,2g contour van toepassing moet zijn.

Uitgangspunt voor de gemeente Groningen is dan ook dat de herziene nieuwbouwregeling geldig zal moeten zijn voor het totale gebied dat met effecten van aardbevingen te maken heeft, dat de inhoud en reikwijdte van de huidige regeling in de nieuwe regeling minimaal gehandhaafd worden en dat de regeling zal blijven gelden

zolang aardbevingsbestendig bouwen meer kosten met zich meebrengt dan elders bouwen. Alleen zo kan de gemeente Groningen zich ontwikkelen op dezelfde basis als steden elders in het land.

Kansrijk Groningen.

In onze inbreng hebben wij het belang van de stad voor regio, en het belang van de regio voor de stad centraal gesteld. In de inleiding van het programma wordt het belang van de gemeente Groningen als economische motor voor het gebied dan ook terecht aangestipt. Wij hebben in dat kader gepleit voor het creëren van een gelijk speelveld voor investeringen in stad én regio in vergelijking met de rest van Nederland, om zodoende het vestigingsklimaat en investeringen op zelfde niveau te houden en waar mogelijk extra te stimuleren. Daarom moet de huidige nieuwbouwregeling onverkort van kracht blijven.

Niemand in deze regio heeft gevraagd om aardbevingen en de nadelige effecten daarvan. De ambitie om aan de noodzaak in het gebied een impuls geven, in de vorm van structuurversterking en energietransitie, wordt in het Meerjarenprogramma geagendeerd. Wij verwachten dat het Rijk de aanbevelingen van de commissie Meijer ter harte neemt: in het gebied is onbalans ontstaan tussen de lusten en de lasten van gaswinning. Bewoners en ondernemers in het gebied hebben op dit moment vooral de lasten. Het is de stellige overtuiging van de commissie Meijer dat deze balans moet worden hersteld. Dat kan volgens ons college door, zoals de NCG voorstelt, meer te prioriteren in bestaande economische programma's. In plaats van alles een beetje, juist kiezen. Er zal door de NCG een stuurgroep regionale economie worden ingesteld die tot taak krijgt om:

- a. vast te stellen welke aandachtsgebieden het meest kansrijk zijn (mede met het oog op de aanbeveling van de Commissie Meijer om ons te richten op Gas 2.0);
- b. afspraken te maken over de afstemming van de inzet van alle spelers: wie doet wat?

Ons college onderschrijft het belang om het eigenaarschap van nieuwe opgaven vast te stellen, zoals de vernieuwing van de bouwsector. Daarnaast zijn er ook bestaande opgaven op het gebied van economie en arbeidsmarkt die om aanscherping van eigenaarschap vragen. Graag denken we hier in mee.

Wij zien dat het conceptprogramma aanzetten tot de gewenste energietransitie bevat, zoals duurzame bouw en alternatieve energieopwekking. Het is zaak dit om te zetten in concrete uitvoering. In onze inbreng hebben we concrete suggesties aangedragen. Eenzelfde belang hechten wij aan kennisontwikkeling, en het vermarkten daarvan. We benadrukken op deze plek het grote belang van de kennisinstellingen voor Stad én regio en daarbij de absolute noodzaak om een 'normale' bedrijfsvoering te garanderen. Dat geldt uiteraard voor het realiseren van nieuwbouw en het onderhouden en renoveren van bestaand vastgoed, maar dat geldt vooral ook voor de essentie van hun bestaan: (internationaal) onderzoek, onderwijs, medische zorg en kennisvalorisatie.

Gevolgen voor programma cluster gemeente Groningen.

Wij vinden dat voor een discussie over wenselijkheid en noodzaak van programmaonderdelen ook zicht nodig is op de financiële randvoorwaarden. Een uitgewerkte begroting voor 2016 ontbreekt. Voor 2016 is –op dit moment- voorzien in een begroting van in totaal 19 miljoen euro, zowel voor onderzoek als instandhouding van de NCG.

Duidelijk is dat de totale uitvoeringskosten, inclusief de kosten die gemeenten ook zelf zullen maken, niet door dit bedrag gedekt zullen kunnen worden. Wij vragen de NCG zo spoedig mogelijk duidelijkheid te geven over de bekostiging van uitvoering van het totale programma, inclusief de daaruit voor de gemeente Groningen voortvloeiende taken. Daar waar het gaat om de activiteiten die voortvloeien uit de aansprakelijkheid van de NAM als veroorzaker (schadeherstel, versterking) zullen de middelen ook door de NAM verstrekt moeten worden. De dekking van de activiteiten daarbuiten, dus ook voor de inbreng vanuit het cluster gemeente Groningen, wordt deze maand nader verkend en uitgewerkt.

In het debat met de raad kwam de noodzaak van onafhankelijkheid nadrukkelijk naar boven. Alleen dan kan daadwerkelijk aan het herstel van vertrouwen worden gewerkt. De positie van NAM in de vele procesgangen is, gelet op de aansprakelijkheid, helder. De gemeente bepleit echter een zo minimaal mogelijke invloed van de NAM in het proces van schadeherstel, onderzoek en eventuele versterking. Met de komst van de NCG hebben Rijk, provincie en gemeenten gekozen voor regie vanuit het publieke domein. Wat de gemeente betreft moet deze publieke regie zicht- en merkbaar zijn voor bewoners, ondernemers en instellingen.

Voor de volledigheid ten aanzien van de passage over de Oosterhamrikzone: in onze brief van 6 oktober j.l. merken wij nogmaals op dat een aantal varianten, waaronder een bewonersvariant, op zorgvuldige wijze zal worden beschouwd. Aan de keuze voor een variant ligt naast het bereikbaarheidsvraagstuk ook een belangrijke inpassingsopgave, ruimtelijk en verkeerskundig ten grondslag.

Tenslotte: u gaat als NCG niet over het verminderen van de gaswinning. Maar uw opmerking bij de presentatie, opgetekend in het Dagblad van het Noorden van 5 november 2015, onderschrijven wij van harte. "Als je alleen met versterking bezig bent en niets doet aan de winning, moet je je afvragen wat je aan het doen bent. Het één kan niet zonder het ander."

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

de burgemeester,
Peter den Oudsten

de secretaris,
(10)(2e)